

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาล มีอำนาจออกเทศบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ตั้งอยู่เลขที่ 888 หมู่ 2 ตำบลบึงนาราง อำเภอรัญมิญรี จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ 38.40 ตารางกิโลเมตร ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีจำนวน 23,168 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2552) ซึ่งได้แบ่งประชากรชายและหญิงออกตามกลุ่มอายุดังนี้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนประชากร (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 1	98	96	194
1 - 4	583	612	1,195
5 - 9	708	754	1,462
10 - 14	782	786	1,568
15 - 19	843	791	1,634
20 - 24	688	731	1,419
25 - 29	870	997	1,867
30 - 34	940	1,049	1,989
35 - 39	985	1,201	2,186
40 - 44	1,048	1,305	2,353
45 - 49	935	1,112	2,047

ตารางที่ 2.1

จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ (ต่อ)

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนประชากร (คน)	ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนประชากร (คน)
50 - 54	719	862	1,581
55 - 59	489	657	1,146
60 - 64	353	449	802
65 - 69	286	304	590
70 - 74	235	285	520
75 ปี ขึ้นไป	239	376	615
รวม	10,801	12,367	23,168

ที่มา: “จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ” โดย สำนักบริหารการทะเบียน, เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์, 2551

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีอาณาเขต 2 ตำบล คือ ตำบลบึงสนั่น และตำบลบึงน้ำรักษ์ ซึ่งได้แบ่งเป็นหมู่บ้านมีจำนวน 10 หมู่บ้าน ดังนี้

ตำบลบึงสนั่น จำนวน 4 หมู่บ้าน

ตำบลบึงน้ำรักษ์ จำนวน 6 หมู่บ้าน

มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

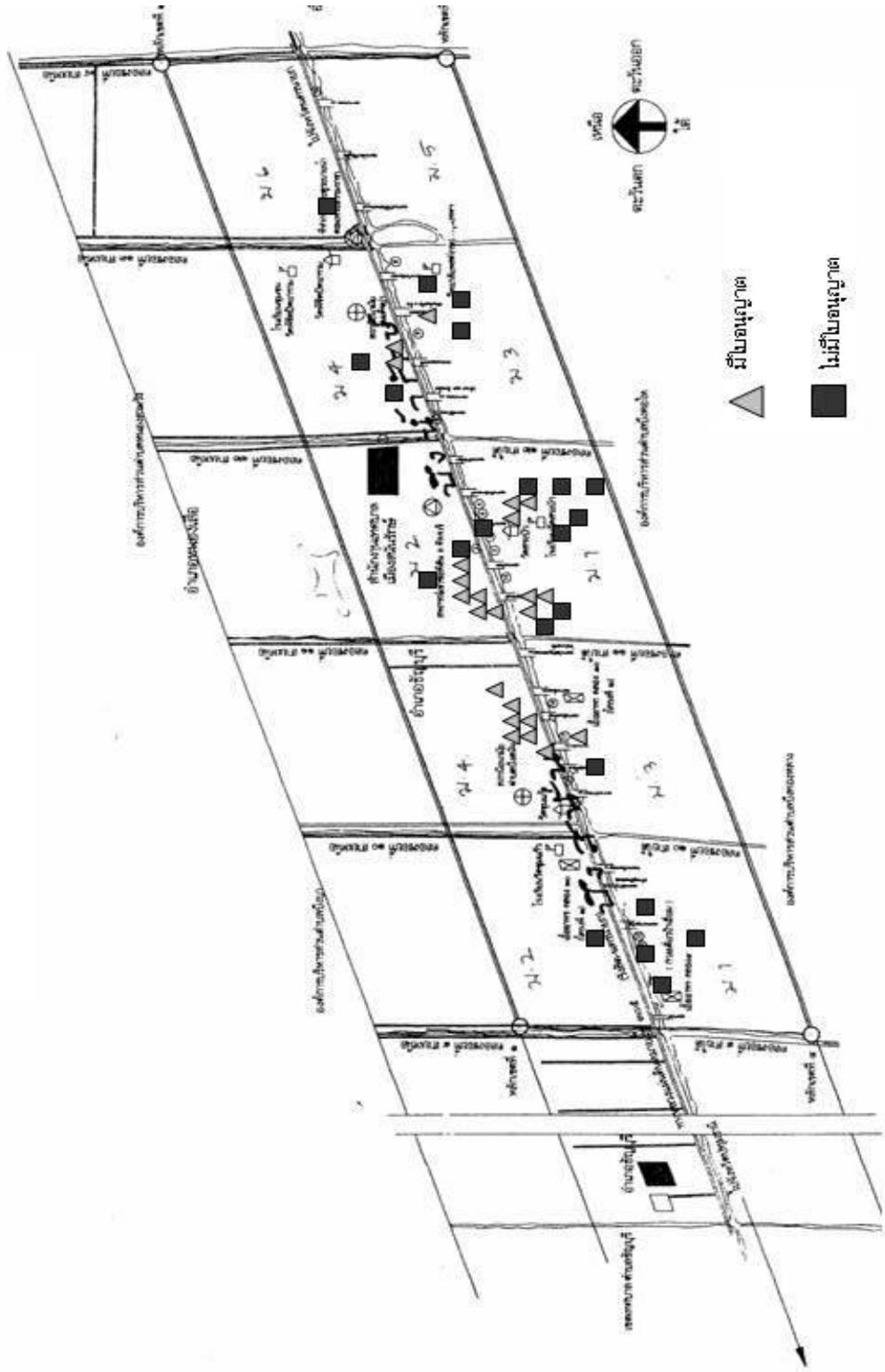
ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอลำลูกกา

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ได้รับการกระจายอำนาจหน้าที่จากส่วนราชการกลางในการดูแลประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ มีการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่สุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจัดทำกิจกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ของราษฎรและท้องถิ่นหรือกิจกรรมอื่นที่กฎหมายให้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่น (กรมการปกครอง, 2544)

เมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติการสาธารณสุขเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งได้มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการใดๆ ที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมในท้องถิ่นตามที่ราชการกำหนด จะต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักสุขลักษณะหรือเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อคุ้มครองมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับสังคมซึ่งก็คือการควบคุมพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของผู้ประกอบการ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข , 2535) และเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งหมด 14 ประเภทกิจการ จำนวนกิจการทั้งหมด 205 กิจการ ซึ่งกิจการแต่งผม- เสริมสวย ประเภทที่ 9 (9) มีใบอนุญาตประกอบกิจการจำนวน 23 กิจการ และยังมีอีก 20 กิจการที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการ และเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ได้สำรวจเบื้องต้นโดยใช้แบบ ประเมิน เพื่อรับรอง มาตรฐาน สถานบริการแต่งผม- เสริมสวย ตามโครงการสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย สะอาด ปลอดภัย นำให้บริการ ของสำนักอนามัย ยี่สิบสี่ชั่วโมง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่าไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย ระดับพื้นฐาน ของกรมอนามัยเป็นส่วนมาก มากกว่าร้อยละ 50 และข้อการประเมินที่สถานบริการแต่งผม- เสริมสวยไม่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน สถานบริการแต่งผม- เสริมสวย ระดับพื้นฐาน คือ การจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80 อุปกรณ์ประเภทโลหะ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80 ระบบป้องกันไฟฟ้า จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80 และการล้างมือก่อนและหลังให้บริการ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ อุปกรณ์เครื่องใช้พลาสติก จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60 และ เครื่องใช้ประเภทไฟฟ้า จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

ภาพที่ 2.1 แผนที่สถานบริการต่างแง่ม - เครื่องหมาย ในเขตเทศบาลเมืองต่งนัเร็กซ์

ความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ด้านสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ มีความรับผิดชอบงานด้านสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม – เสริมสวย โดยการออกเทศบัญญัติ ควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามที่พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่ดังนี้ ออกใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติ จะต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักสุขลักษณะหรือ เพื่อให้เป็นไปตามตรงตามเกณฑ์มาตรฐานตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองมิให้เกิดผล กระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ซึ่งสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย เป็นกิจการที่เป็น อันตราย ต่อสุขภาพ ประเภท 9 (9) ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข 2535 และเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ ได้ออกเทศบัญญัติควบคุมกิจการประเภทนี้ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดท้องถิ่น ซึ่งสถานบริ การ แต่งผม – เสริมสวยจะต้องผ่านมาตรฐานด้านสุขาภิบาลของสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

สุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

ตามสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม (2551) กล่าวว่า สุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย หมายถึง การบริการจัดการดูแลและควบคุมสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ให้ได้สุขลักษณะตาม หลักการสุขาภิบาล ซึ่งมีอยู่ 6 ประเด็นซึ่งได้สรุป ดังนี้ (รายละเอียดของสุขาภิบาลสถานบริการ แต่งผม-เสริมสวยทั้งหมดอยู่ในภาคผนวก ก)

1. สถานที่ที่เอื้อสุขภาพ บรรยากาศและสุขภาพอนามัยของสถานที่ คือ สภาพร้าน/ อาคารของสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย มีสภาพดี และสะอาด มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในร้าน อย่างเป็นระเบียบ สดส่วน แสงสว่างที่เหมาะสม มีการระบายอากาศ น้ำใช้สะอาดและเพียงพอ ห้องล้างและอ่างล้าง มีจำนวนห้องล้างเพียงพอต่อการใช้งาน สะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น อ่างล้างมือ มีสภาพดี สะอาด มีสบู่เพื่อให้บริการ การจัดการขยะมูลฝอยมีการแยกขยะอันตรายออกจากขยะ ทั่วไป เช่น กระป๋องสเปรย์ ไข่มืดโคน การป้องกันอันตรายจากไฟฟ้ามีการต่อลงดิน และมีเครื่อง ปลอดภัยอัตโนมัติ มียาสามัญประจำบ้าน การจัดบริการน้ำดื่ม ต้องเป็นน้ำที่ใสสะอาด มีบริเวณ ที่นั่งรอสำหรับผู้มารับบริการ

2. อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องสำอาง เช่น แก้วตัดผม มีสภาพแข็งแรง ไม่ชำรุด อ่างสระผม เตียงสระผมต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด ผ้ายางสำหรับรองคอขณะสระผม ต้องทำความสะอาดหลังจากใช้งานทุกครั้ง

3. เครื่องใช้ประเภทผ้า เช่น เสื้อคลุมของช่างแต่งผม- เสริมสวย เป็นเสื้อผ้ามีแขน สีขาว หรือสีอ่อน และสะอาดอย่างน้อย 2 ชุด ต่อคน ให้ใส่ทุกครั้งขณะปฏิบัติงาน ผ้าปิดปากและจมูก สำหรับช่าง เป็นผ้าสีขาว ต้องมีอย่างน้อย 2 ชิ้นต่อคน ใส่ทุกครั้งขณะปฏิบัติงาน ผ้าคลุมตัวลูกค้า มีสีขาวหรือสีอ่อน สะอาด ต้องมีอย่างน้อย 2 ชุด ต่อเก้าอี้ตัดผม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดผม เป็นผ้าที่สะอาด ใช้สำหรับลูกค้าแต่ละคน ทำความสะอาด ทุกวันหลัง เลิกงาน ผ้ายาง และพลาสติกคลุม ใหญ่ ต้องมีอย่างน้อย 2 ชุด และทำความสะอาด ทุกวัน

4. เครื่องใช้ ประเภทโลหะ เช่น กรรไกร ที่ตัดเล็บ ใบมีดโกน หวีชอย อยู่ในสภาพดี ไม่ขึ้นสนิม ไม่ชำรุด มีการทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค มีดโกน ให้ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เครื่องใช้ประเภทพลาสติก เช่น หวี แปรง ที่ม้วนผม ต้องทำความสะอาดทุกครั้งหลัง โดยทำความสะอาดด้วยผงซักฟอก นำมาผึ่งให้แห้ง เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ไดร์เป่าผม เครื่องอบไอน้ำ ปัดตะเลี่ยน มีการทำความสะอาด และตรวจสายไฟ หลังใช้งานถอดปลั๊กออกทุกครั้งและจัดเก็บ ม้วนไว้ให้เป็นระเบียบ

5. การเลือกใช้เครื่องสำอาง ซื้อเครื่องสำอางจากร้าน ที่เชื่อถือได้ มีการจัดเก็บ เครื่องสำอางเป็นอย่างดี เลือกซื้อเครื่องสำอางที่มีฉลากภาษาไทย ซึ่งแสดงข้อความครบถ้วน ได้แก่ ชื่อ/ชนิดของเครื่องสำอาง ส่วนประกอบที่สำคัญ ชื่อและที่ตั้งผู้ผลิต วัน เดือน ปี ที่ผลิต วิธีใช้ ปริมาณสุทธิ และค่าเตือน

6. สุขวิทยาส่วนบุคคล ช่างและผู้ช่วยช่างต้องมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และมีใบรับรองแพทย์ กรณีเป็นโรคติดต่อ ห้ามปฏิบัติงาน จนกว่าจะรักษา เป็นปกติ ช่างและผู้ช่วย ช่างต้องล้างมือทุกครั้งก่อนและหลังการให้บริการ และควรได้รับการอบรมความรู้ในเรื่องสุขาภิบาลร้านแต่งผม-เสริมสวยเพื่อให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

กรมอนามัย (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบงานและจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับ สถานบริการแต่งผม-เสริมสวยในพื้นที่ 6 จังหวัด คือ สมุทรสาคร ชลบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และกรุงเทพมหานครพบว่า สถานบริการแต่งผม-เสริมสวยมีความเสี่ยงสูงด้านชีวภาพ (เชื้อโรค) ต่อสุขภาพของผู้มาใช้บริการและจากการสำรวจสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย จำนวน 48 แห่ง พบอุปกรณ์ 3 ชนิด (สถานบริการแต่งผม คือ หวีที่ กรรไกร และที่แคะหู ส่วนสถานบริการเสริมสวย คือ หวีไดร์ กรรไกรและที่ตัดเล็บ) มีเชื้อราปนเปื้อนจำนวน 47 แห่ง โดยการสุ่มจำนวนตัวอย่าง 144

ตัวอย่าง พบเชื่อว่า 99 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 68.75 และอุปกรณ์ที่มีการปนเปื้อนเชื้อรามากที่สุดคือ ที่ตัดเล็บ (ร้อยละ 90) รองลงมา คือ หวีไดร (ร้อยละ 80) หวีซี่ (ร้อยละ 76.32) กรรไกรตัดผม (ร้อยละ 56.52) ที่แคะหู (ร้อยละ 56.52)

ชาติชาย แป้นเหมือน (2535) ได้การศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของช่างแต่งผมและเสริมสวยเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์สมุทรปราการ พบว่า ช่างแต่งผมและเสริมสวยส่วนใหญ่มีระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น ที่มีระดับการปฏิบัติดี ความแตกต่างของระดับพฤติกรรมทั้ง 3 ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) และช่างฯในเขตกับนอกเขตเทศบาล มีระดับความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) แต่ระดับการปฏิบัติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) และพบว่า ระดับความรู้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ระดับทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) แต่ระดับการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ($p>0.05$) ช่างฯส่วนใหญ่มีปัญหา อุปสรรค ขณะทำงานในร้านเรื่องกลัวว่าลูกค้าที่ ติดเชื้อเอดส์มาใช้บริการโดยไม่สามารถเลือกลูกค้าได้ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา คือ การมีลูกค้ามาก อุปกรณ์ เครื่องมือไม่พอ จึงละเลยหรือลืมทำความสะอาดหลังใช้ คิดเป็นร้อยละ 21 และมีข้อเสนอแนะให้ทางราชการ ทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ รวมทั้งคู่มือการใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือ แจกแก่ร้านทำผม คิดเป็นร้อยละ 27

ณัฐพร พรหมโชติ (2548) ได้ศึกษาสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผม - เสริมสวย กรณีศึกษาศูนย์อนามัยที่ 9 พื้นที่เขต 2 จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สถานบริการแต่งผม - เสริมสวย ยังมีข้อกำหนดทางสุขาภิบาลที่ต่ำในเรื่อง การเก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ ประเภทผ้าแปรง หวี มากกว่าร้อยละ 50 ทำความสะอาดเครื่องมือ อุปกรณ์ น้อยกว่าร้อยละ 30 ที่ทำความสะอาดด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ เจ้าของสถานบริการหรือช่างไม่ผ่านการอบรมสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ร้อยละ 50.7 จากในข้อสรุป พบว่าข้อกำหนดด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ในส่วนของเจ้าของและช่างมากกว่าร้อยละ 50 ที่ยังไม่ผ่านการอบรมสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ซึ่งส่งผลให้สถานบริการส่วนน้อยที่ปฏิบัติถูกหลักสุขาภิบาล โดยเฉพาะประเด็นการเก็บและทำความสะอาดผ้า เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือวิธีกำจัดอุปกรณ์ ทำให้เกิดการปนเปื้อน ในอุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่ปฏิบัติตามหลักสุขาภิบาล ดังนั้น หากจะดำเนินการในการป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคและปรับปรุงสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ทุกฝ่ายต้องร่วมมือทั้งหน่วยงานท้องถิ่น ผู้ประกอบการ หรือนักวิชาการ โดยจัดอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้

ผู้ประกอบการตระหนักและมีความเข้าใจ ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย หรือใช้มาตรการด้านกฎหมาย

นัญญิยา โยมโธสง และ วีรศักดิ์ สืบเสาะ (2546) ได้ศึกษาสถานภาพด้านอนามัย - สิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า สถานบริการแต่งผม - เสริมสวย มีการขอใบอนุญาตประกอบกิจการร้อยละ 52.9 เจ้าของสถานบริการส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.2 ส่วนมากไม่เคยได้รับการอบรมด้านสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม - เสริมสวย ร้อยละ 57.5 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย ได้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 59.5

นันทิชา นาคดิลก (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผม - เสริมสวยโดยการมีส่วนร่วม ในเขตเทศบาลตำบลจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนาสถานบริการแต่งผม- เสริมสวยทุกแห่งมีปัญหาไม่ผ่านข้อกำหนดเรื่องการล้างมือก่อนและหลัง การสวมเสื้อคลุมตัวและใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก รองลงมาคือ เจ้าของและช่างไม่ผ่านการอบรมด้านสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผม- เสริมสวย ร้อยละ 93.10 จากการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สามารถสร้างสมุดบันทึกการปฏิบัติตนซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ผู้ประกอบการทุกคนผ่านการอบรมส่วนใหญ่ผ่านมาตรฐานระดับพื้นฐานร้อยละ 51.85

วิกรม เดชหนู (2543) ได้ศึกษาการปนเปื้อนเชื้อราของอุปกรณ์ในร้านแต่งผม- เสริมสวยในเขตเทศบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า อุปกรณ์ที่มีการปนเปื้อนเชื้อรามากที่สุด คือ แปรงแต่งผม ร้อยละ 93.3 มีการปนเปื้อนเชื้อรา กลุ่มเชื้อราขยโอกาส ร้อยละ 67.2 ซึ่งหากจะดำเนินการป้องกันอันตรายด้านการติดต่อของเชื้อโรคที่เกิดจากเชื้อราในร้านแต่งผม- เสริมสวย จะต้องร่วมมือกันทั้งหน่วยงานท้องถิ่น ช่าง และผู้ประกอบการ ในการร่วมมือป้องกันอันตรายจากโรคติดต่ออย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เช่นการอบรมผู้ประกอบการร้านแต่งผม- เสริมสวยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายของหน่วยงานท้องถิ่น

สุจินต์ อยู่ สุขสวัสดิ์ (2529) ได้ศึกษารูปแบบการสุขาภิบาลและการกำหนดมาตรฐานวิชาการร้านแต่งผม- เสริมสวย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มาตรฐานทางวิชาการดังกล่าวสามารถใช้วัดการเปลี่ยนแปลงสภาวะสุขาภิบาลได้ดี รูปแบบการดำเนินงานการอบรมช่างแต่งผม-เสริมสวย การรณรงค์และการจัดประกวดความสะอาดและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยใช้มาตรฐานดังกล่าวเป็นเกณฑ์ตัดสินนั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาวะสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และพบว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดของร้านและรายได้ของร้าน ($P < 0.05$)

เกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

เกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย สะอาด ปลอดภัย นำให้บริการ เป็นเกณฑ์ของ กรมอนามัย ที่ใช้ประเมิน เพื่อรับรองมาตรฐาน สถานบริการแต่งผม-เสริมสวย โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1. ระดับดีมาก 2. ระดับดี 3. ระดับพื้นฐาน ซึ่ง ได้สรุป ดังนี้ รายละเอียดของเกณฑ์การประเมินแสดงในภาคผนวก ข

1. ระดับดีมาก ซึ่งมีจำนวน 30 ข้อ ที่ต้องผ่านการประเมินทุกข้อ และข้อที่ต้องผ่านการประเมินมีสัญลักษณ์ \bigcirc \triangle และ \square

2. ระดับดี ซึ่งมีจำนวน 25 ข้อ ที่ต้องผ่านการประเมิน ทุกข้อ และข้อที่ต้องผ่านการประเมินมีสัญลักษณ์ \bigcirc และ \triangle

3. ระดับพื้นฐาน ซึ่งมีจำนวน 23 ข้อ ที่ต้องผ่านการประเมินทุกข้อ และข้อที่ต้องผ่านการประเมินมีสัญลักษณ์ \bigcirc

ข้อที่มีสัญลักษณ์ \bigcirc จะกล่าวถึงมาตรฐาน ของสภาพของร้านเหมาะสม สะอาด การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในร้าน สะอาด เป็นระเบียบ การทำความสะอาดและจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องใช้ ประเภทต่างๆ เช่น ผ้า พลาสติก โลหะ การใช้เครื่องสำอางที่ปลอดภัย มีการป้องกันอุบัติเหตุ สุขอนามัยของช่าง

ข้อที่มีสัญลักษณ์ \triangle จะกล่าวถึงมาตรฐานของ การแต่งกายของช่าง และ มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ข้อที่มีสัญลักษณ์ \square จะกล่าวถึงมาตรฐานของการจัดบริการอื่น ๆ ในร้าน เช่น มีน้ำดื่มไว้บริการ มีการจัดที่นั่งรอรับบริการ มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นสถานบริการแต่งผม - เสริมสวย หน้าร้าน

เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานสถานบริการแต่งผม - เสริมสวย ได้แยกเป็นหัวข้อหลักในการพิจารณาดังนี้

- 1.สภาพร้าน สะอาด มีการจัดเป็นสัดส่วนเรียบร้อย สะดวกแก่การใช้งาน
- 2.การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในร้าน ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
- 3.อุปกรณ์ทั่วไปของร้าน สะอาด ไม่ชำรุด มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ
4. เครื่องใช้ประเภทผ้าสำหรับให้บริการ การทำความสะอาด และการจัดเก็บ
5. เครื่องมือ อุปกรณ์ ประเภทโลหะ พลาสติก และเครื่องใช้ไฟฟ้า การทำความสะอาดและการจัดเก็บ
- 6.การใช้เครื่องสำอาง เลือกซื้อเครื่องสำอางค์ที่ได้มาตรฐานผ่านการรับรองจากกระทรวงสาธารณสุข
7. การป้องกันอุบัติเหตุ มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร
8. ช่างเสริมสวยปฏิบัติตามสุขอนามัยและมีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
9. ความสวยงามและการจัดบริการอื่นๆ ภายในร้าน

แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

กรีซ อัมโภชน (2545) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คือ เป็น รูปแบบหนึ่งของการจัดฝึกอบรม ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะและความรู้ความ ชำนาญเฉพาะด้านในเรื่องนั้นๆเป็นการฝึกอบรมที่ผู้ฝึกอบรมต้องลงมือปฏิบัติจริง ควบคู่กับการฟังการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศงาน

สำนักสุขศาสตร์ สัตว์ศุนย์อนามัยที่ 3 (2552) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การนิเทศงาน คือ กระบวนการติดตามผลงาน ชี้แจงแนวทางปฏิบัติ เสนอแนะ อบรม ฝึกสอน สังเกต กระตุ้น แก้ไข และส่งเสริมให้บรรดาผู้รับการนิเทศงานสนใจในหน้าที่รับผิดชอบและเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานภายในขอบเขตให้ดีขึ้น

ประโยชน์ของการนิเทศงาน มีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่างานดำเนินไปได้มากน้อยเพียงใด
2. เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐาน การวางแผน และนโยบาย ตลอดจน

ประเมินผลตามแผนที่วางไว้

3. กระตุ้นให้งานเกิดความก้าวหน้า
4. ช่วยให้ผู้รับการนิเทศงานมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ช่วยให้การอุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน จะได้ช่วยแก้ไขหรือนำเสนอได้
6. ช่วยกระตุ้นและโน้มน้าวจิตใจผู้รับการนิเทศงานให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล ประหยัดทั้งเวลา เงิน แรงงาน